

Jaarverslag

Nijkleaster

2012

Voorwoord door Henk Kroes (voorzitter)

In het begin van 2012 ben ik als voorzitter aangetreden. Op dat moment was alle belangrijke voorwerk gedaan. Voor mij was het in eerste instantie oogsten, want al op 28 april kregen wij de definitieve toezegging van Missionair Werk dat Nijkleaster doorgang kon vinden. De droom van Hinne en Sietske was werkelijkheid geworden.

Ik ben al heel snel meegesleept in het enthousiasme van alle betrokkenen, zowel de vrijwilligers als de deelnemers. Ook de belangstelling was overweldigend. De opening op 28 oktober was een dag om nooit te vergeten, maar ook de wekelijkse en maandelijkse bijeenkomsten trokken deelnemers overal vandaan.

Aan ons bestuur de taak er voor te zorgen dat dit prachtige initiatief door kan gaan. We hebben heel veel plannen die we de komende jaren hopen te realiseren. We werken daar hard aan met veel plezier.

Missie en visie

De Stichting Nijkleaster wil een nieuw klooster (nij kleaster) vormen in het dorp Jorwert. De doelstelling is om een plek te creëren waar mensen zich in alle rust kunnen terugtrekken om zich te bezinnen en om op adem te komen. Tegelijkertijd is het een plaats waar mensen elkaar ontmoeten in liturgie en gesprek, stilte en wandeling, plezier en recreatie. Zo wordt in 'Nijkleaster' gezocht naar nieuwe wegen voor het evangelie en er wordt een aandeel geleverd aan persoonlijke, kerkelijke en maatschappelijke vernieuwing. Nijkleaster wil als open klooster gastvrijheid bieden aan mannen en vrouwen van diverse kerken en tradities. Ook aan mensen die geen plaats (meer) kunnen vinden binnen de bestaande kerken, en verder aan elke pelgrim van welke snit dan ook.

De voorgeschiedenis van Nijkleaster

De opening van Pionierplek Nijkleaster vond plaats op 28 oktober 2012 in en rond de monumentale kerk van Jorwert, het dorp waarvan de naam bekend was geworden door Geert Maks boek 'Hoe God verdween uit Jorwerd' uit 1996. Tot onze vreugde (én) verbazing was de opkomst overweldigend. De workshops voorafgaande aan de opening waren 'overbooked'. Er werd gezongen in de kerk zelf, er werden verhalen gedeeld in de voorkerk rondom de 'tafel van verhalen' (gemaakt door meubelmaker Hindrik Wester), en Sietske Visser baggerde in deze zeer natte periode met bijna honderd mensen door de weilanden rond Jorwert. De pelgrimsspirit was er niet minder om. Tijdens de officiële opening bleek de kerk vele malen te klein te zijn. Het werd desalniettemin een feest. Ook al weten we dat het bij Nijkleaster beslist niet gaat om de kwantiteit, we waren zeer bemoedigd door deze opkomst bij de opening. We voelden, en voelen, ons gedragen door de belangstelling, het enthousiasme, de spirit en gebeden van velen!

(lees verder op p. 5)

Impressie van Nijkleaster (I)

door Bert van der Kruk in 'Het Vermoeden'

Het begin is er: de wekelijkse kloosterwandeling rond Jorwert moet de opmaat worden naar de vestiging van een heus protestants klooster op het open Friese land. Zou God dan toch weer terugkeren?

Het is koud in de kerk, goed koud. Op de stoelen die in een cirkel in het koor staan opgesteld, liggen kleurige dekentjes. Pas als ik op het rode dekentje zit, zie ik om mij heen dat anderen het ding over hun knieën hebben geslagen. Die zijn hier vaker geweest. We zijn met z'n twaalven en zingen een lied in het Fries: Iepenje my foar jo goedens en reitsje my oan. Het is taal die hier thuishoort, in deze twaalfde eeuwse kerk op het open, kale Friese land. Open mij voor uw goedheid en raak mij aan. We zingen het vier keer achter elkaar. Uit onze monden stijgt warme damp omhoog. Aan de wand hangt in twee talen het gedicht 'Huis om stil te zijn' van de Friese dichter Eppie Dam. Het is het credo van dit protestantse klooster in wording. Wie weleens op het Schotse eiland Iona is geweest, voelt al snel dat de religieuze gemeenschap die daar in een oud Benedictijns klooster is neergestreken, de initiatiefnemers van Nijkleaster in Jorwert tot voorbeeld dient.

We zingen een lied dat daar, in het verre Iona, is geboren. Take, o take me as I am. We zingen het ook in het Nederlands en in het Fries. Het is duidelijk, dit is een huis waar de taal dicht op de huid moet komen. Net als de stilte. Na een stuk uit het evangelie van Lucas zijn we lang stil; niet twee minuutjes, het lijkt wel een kwartier. Alleen het geklik van de fotograaf verstoort de intieme stilte.

Hûs om stil te wurden

Ut strjitten baltend en balstjoerich
ha ik in wei, in taflecht socht;
ik fûn, it hert benaud en roerich,
in timpel boud út ademtocht.

Ut floed fan wurden bin ik kommen,
om tichter bij de kleare wel;
net om mij del te jaan yn slomme
mar stil te wêzen yn mijsels.

Hjir is de taal net blyn fan hate
en sjoch ik wa't ik werklik bin,
yn stilte dy't befrijt, ûntwapent:
in stim dy't sprekt fan djipper sin.

It feilich masker mei trochmidden,
ik toan mijsels in wier gesicht;
wylst – iepenlizzend – hannen bidde:
ûntfangend, warleas, flinterlicht.

Ik fiel mij nijbetocht, feroare,
it yl, de siel alhiel trochblet;
ik gean, wer mins as oait tefoaren,
de wrâld yn mei in sjongend hert.

(Eppie Dam)

Natuurlijk ging er een lange periode van voorbereiding vooraf aan deze openingsdag. Misschien al wel een periode van 25 jaar sinds de tijd dat Sietske Visser en Hinne Wagenaar geraakt werden door het project Holden Village in de V.S. In de loop van 25 jaar ervoeren zij de kracht van gemeenschap en ook de behoefte in de (protestantse) wereld aan plekken van gemeenschap: van liturgie en ontmoeting, van inkeer en gebed, van werk en plezier, van creativiteit en studie. Na terugkeer in Friesland en na een reis naar de Iona Community werd het plan serieus opgepakt vanaf 2007. Een enthousiaste groep mensen vormde met hen een bestuur en in 2009 de stichting Nijkleaster. Teake Posthuma, Hindrik van der Meer, Romke Lemstra, Oege Tjerk Schievink, Akke Berends-Koopmans en Anje Wester-Koopmans waren de medepioniers van het eerste uur. In 2010 begonnen de besprekingen met de kerkelijke gemeente Westerwert (waar Jorwert toe behoort) en met de afdeling Missionair Werk van de Protestantse Kerk in Nederland. Die drie partijen vormden uiteindelijk de basis voor de pioniersplak Nijkleaster 2012 - 2019.

Definitieve beslissing

Om te komen tot een werkbaar plan werd in 2011 een kloosterraad opgericht. Die bestond (toen) uit vertegenwoordigers van de deelnemende partijen. Er werd hard gewerkt aan een bedrijfsplan. Ds. Pieter Versloot was de enthousiaste vertegenwoordiger van Missionair Werk. Henk Kroes werd in het voorjaar van 2012 voorzitter van het Nijkleaster bestuur. Op 28 april 2012 werd de beslissing genomen tot samenwerking. Alle partijen gaven verheugd hun steun aan het Plan Nijkleaster 2012-2019. Er was ondertussen door de gemeente Westerwert een pastorie aangekocht voor het echtpaar Wagenaar-Visser. De intrede van ds. Wagenaar als gemeentepredikant én pionierpredikant binnen de gemeente Westerwert en Nijkleaster vond plaats op 1 juli 2012.

Impressie van Nijkleaster II

door Berber Bijma in 'Woord en Dienst'

Aan de officiële opening ging een paar jaar van voorbereiding vooraf. Het idee voor een moderne kloostergemeenschap ergens in Friesland leefde al jarenlang bij Hinne Wagenaar en zijn vrouw Sietske Visser. Ze zagen voorbeelden in Amerika (Holden Village) en Schotland (Iona). Ook tijdens hun jaren in Kameroen deden ze inspiratie op, bijvoorbeeld voor het denken over vormen van gemeenschap.

Wagenaar vertelt over de gedachte achter Nijkleaster: “Met de Reformatie hebben de protestanten eigenlijk de helft van het katholieke gedachtegoed behouden, namelijk het denken in plaatselijke gemeenten of parochies. Waar je woont, daar hoor je bij de kerk. Wij vinden dat het christendom ook ruimte biedt aan andere vormen van gemeenschap, aan momenten en plaatsen waar je met elkaar het geloof kunt delen en het brood kunt breken. In alle openheid, maar wel bewust vanuit de protestantse traditie.” ‘De openheid in het landschap geeft openheid in de mensenziel’

Drie jaar geleden werd een stichting opgericht die die ideeën verder zou uitwerken. Aanvankelijk leek alles te moeten beginnen met een gebouw, vertelt Wagenaar. “Dat idee hebben we losgelaten. We zijn onderweg wijs geworden. Een gebouw alleen zegt niet zo veel, daarmee ben je er niet. In plaats daarvan realiseerden we ons dat we beter konden beginnen met een beweging van mensen te vormen. Het gebouw komt later wel. In diezelfde tijd kwam Jorwert op ons pad.” De protestantse gemeente Westerwert, waar Jorwert onder valt, was op zoek naar een nieuwe predikant én stond open voor Wagenaars ideeën over een protestants, Fries klooster.

De activiteiten van Nijkleaster vinden vooralsnog plaats in de kerk van Jorwert. Die is daarvoor bouwkundig al aangepast, met onder meer toiletten en een keukentje. Binnen een jaar of twee zou de kerk grondiger verbouwd moeten worden, om geschikt te zijn voor meerdere verschillende activiteiten. Voor de wat langere termijn – Wagenaar denkt aan zeven jaar – droomt de stichting van een eigen gebouw, in de vorm van nieuwbouw of een verbouwde boerderij. Daarin zouden activiteiten georganiseerd kunnen worden als bezinningsbijeenkomsten en retraiteweekenden. Bezinningsdagen zijn er trouwens ook al zónder gebouw: iedere derde zondag van de maand staat een thematische dag op het programma, variërend van ‘Wandelen met God’ tot een Fair-trade-dag. De wekelijkse kloosterkuier is een andere activiteit die nu al plaatsvindt.

De eerste maanden (juli-oktober 2012)

De eerste maanden waren bestemd voor kwartier maken, oriëntatie en kennismaking. Het kwartier maken betrof vooral Nijkleaster, de kennismaking betrof de gemeente Westerwert. De voorkerk van Jorwert werd in de maanden september en oktober door het bouw- en restauratiebedrijf van der Vegt uit het naburige Weidum aangepast tot een werkbare plek voor Nijkleaster. Romke Lemstra was als architect en vrijwilliger hier nauw bij betrokken, samen met veel vrijwilligers uit de kringen van Westerwert en Nijkleaster. Gerko Last werd aangesteld tot PR medewerker en fondsenwerver door Missionair Werk. De website van Nijkleaster (www.nijkleaster.nl) werd gebouwd, de social media in de lucht (cloud) gehangen. De opening werd door een speciale commissie voorbereid. De contacten met de Stichting Alde Fryske Tsjerken (provinciaal én lokaal) werden afgetast en waren al gauw hartelijke te noemen.

Evenzeer werden de eerste stappen gezet binnen de gemeente Westerwert. Vanaf 1 juli werden de kerkdiensten, zoals de gewoonte was, gehouden in een van de dorpskerken, de kennismakingsgesprekken gehouden, de vergaderingen met dagelijks bestuur en kerkenraad gepland. Speciaal waren de tónpreek (dienst in het decor van het Jorwerter openluchtspel in de tuin van de notaris) en de speciale dienst voor de bevolking van Jorwert, op de zondag voorafgaande aan de 28ste oktober.

De eerste activiteiten (oktober - december 2012)

In het najaar van 2012 kwamen de eerste activiteiten op gang. De eerste kleaster-dag was een kerkenradendag, landelijk georganiseerd door Missionair Werk en de IZB. We kregen op die 6e oktober bezoek van drie delegaties van kerkenraden uit Friesland, te weten Vlieland, Britswert, Cornjum, Jelsum en Gaastmeer. Het werd een nog wat onwennige, maar prachtige eerste dag van Nijkleaster.

Vervolgens werd na de opening van 28 oktober begonnen met de Kleaster-ochtenden op woensdag. Het programma is elke woensdag als volgt:

- 9.30 Ochtendgebed in de kerk
- 10.00 Koffie/thee met kleaster-koek
- 10.30 Pelgrimeren rond Jorwert
- 12.00 Lunch

De kleaster-ochtend werd meestal geleid door ds. Hinne Wagenaar. Hij had verwacht de eerste maanden alleen zijn ochtendgebed en pelgrimage te moeten (of mogen) volbrengen. Tot zijn en ieders verbazing mochten we iedere woensdag weer (nieuwe) pelgrims ontvangen, ondanks het soms barre weer. De aantallen deelnemers van de kleaster-ochtenden in 2012 waren: 5, 6, 7, 12, 12, 14, 8, 8 (zie bijlage) Al gauw werd een rooster opgesteld voor vrijwilligers tijdens deze ochtenden.

Ook andere activiteiten begonnen te lopen. ds. Wagenaar werd regelmatig uitgenodigd om een inleiding over Nijklesater te verzorgen: bij gespreks- en missionaire groepen en op

de Friese kerkendag in Heerenveen. De eerste 'aanvragen op maat' kwamen binnen. Er was een zaterdag in november voor (aankomende) vrijwilligers en de in december georganiseerde Kleaster-dag o.l.v. ds. Tytsje Himba (Kuijerje mei God) was inspirerend en liep voorspoedig. Een paar keer werd tijdens een Nijkleaster programma gelunched (een kleaster-miel/maaltijd) in het dorpscafé, 'Het Wapen van Baarderadeel'.

Pers en Publiciteit

Vanaf het begin was het duidelijk dat de publiciteit van groot belang zou zijn voor een project als Nijkleaster. Er is hard gewerkt aan website, facebook, twitter, folders en brochures. Maar de pers liet zich niet onbetuigd. Met de Friese media was al een stevig netwerk opgebouwd. De Friese kranten (Leeuwarder Courant en Friesch Dagblad), Omrop Fryslân (radio en TV) waren meermalen actief. Maar ook de landelijke pers kwam langs. Eén Vandaag kwam al in de zomermaanden (AVRO/TROS), vervolgens ook de EO. Op de dag van de opening van Nijkleaster werd ds. Wagenaar geïnterviewd in Het Vermoeden (IKON). De voorzitter van het bestuur, Henk Kroes, werd uitgenodigd voor 'Dit is de dag'. Ook kwamen er in 2012 stukken over Nijkleaster in o.a. het Nederlands Dagblad, Trouw, Woord en Dienst en Happinez. Aan belangstelling geen gebrek. Rust was in de nieuwe pastorie soms een schaars goed.

De structuur van Nijkleaster

Tot aan de opening functioneerden het bestuur en de kleaster-raad met het oog op het mogelijk maken van Nijkleaster. Bij de oprichting van Nijkleaster veranderde de situatie drastisch. Het bestuur zag een aantal mensen van het eerste uur verschuiven in de richting van de kleaster-raad en de groep van vrijwilligers. Er werden nieuwe bestuursleden aangetrokken, nu meer met het oog op het besturen van de Stichting Nijkleaster. Het **bestuur** bestond per 31 december 2012 uit de volgende personen:

Henk Kroes (voorz.)

Sietske Visser (secr.)

Oege Tjerk Schievink (penn.)

Anje Wester-Koopmans (2e voorz.)

Wiep Koehoorn

Jan Henk Hamoen

Akke Berends-Koopmans (notuliste)

De Kleaster-raad was eerst het overlegorgaan tussen de drie partijen van de pioniersplek Nijkleaster. Deze functie werd echter overgenomen door het **Overlegorgaan Pionierplek Nijkleaster** (OPN) met daarin vertegenwoordigers van Missionair Werk (Pieter Versloot), de gemeente Westerwert (Harry Kaspers) en de stichting Nijkleaster (Henk Kroes). De OPN vergadert eenmaal per kwartaal, samen met de werkers Gerko Last en Hinne Wagenaar (voorzitter: Henk Kroes)

De **kleaster-raad nieuwe stijl** is het dagelijkse orgaan voor Nijkleaster, dus naast de kerkenraad is er nu een kleaster-raad. Deze behartigt al het uitvoerende en inhoudelijke werk van Nijkleaster: de activiteiten, publiciteit, vrijwilligers, coördinatie en planning. In de kleaster-raad hebben in 2012 (dus na 28 oktober) de volgende personen een plek gekregen:

ds. Hinne Wagenaar (voorz.)

Jeltje Koopman (notulist en lid van de kerkenraad van Westewert)

Albertsje Spliethoff (fin. administratie)

Teake Posthuma (vrijwilligers)

Sietske Visser (programma)

Gerko Last (PR en fondswerving)

Nijkleaster en de toekomst

Dit jaarverslag behelst het jaar 2012, het jaar van de lancering van de Pionierplek Nijkleaster. Intussen is duidelijk geworden dat er ook in de eerste helft van 2013 grote belangstelling bestaat voor het verhaal van Nijkleaster en de activiteiten van Nijkleaster. De woensdagen en zaterdagen zijn goed bezocht en ontvangen enthousiaste beoordelingen. Het voor het eerst gehouden Nijkleaster Pinkster Paad (NPP) was enorm inspirerend. Daarnaast bestaat er grote vraag naar individuele programma's op maat: voor vrouwengroepen, kerkenraden, wandelgroepen en gespreksgroepen. Het noopt ons halverwege 2013 tot reflectie en bezinning. Regelmatig moeten we aanvragen afwijzen omdat het er teveel zijn. Het NPP was een dusdanig succes dat we het voor volgend jaar op deze wijze niet meer aandurven. Om het elk jaar te organiseren zou te veel vragen van onze vrijwilligers en van de gastgemeenten onderweg. We beginnen te ontdekken dat ons enthousiasme ook onze zwakke plek is. We zullen ons in onze activiteiten moeten beperken, om tegelijk te kunnen blijven werken aan de verdere ontwikkeling van het beleid en de (infra)structuur van Nijkleaster.

Ook al zijn we daar nu ook al hard mee bezig, we moeten meer aandacht geven aan het opbouwen van onze relaties wat betreft donateurs en vrienden, de vrijwilligers, de fondsenwerving en de verdere ontwikkeling van de gebouwen van Nijkleaster.

Tot slot

Het jaar 2012 zal de geschiedenis ingaan als een belangrijk jaartal voor Nijkleaster, hoe het zich verder ook moge ontwikkelen. Het is het overgangsjaar geweest van het voorbereiden, lobbyen, hopen en bidden van en voor de oprichting van Nijkleaster in de richting van de eerste concrete stappen. Het jaar 2012 was het jaar van beslissing, overgang, verandering. Het was het jaar van de eerste activiteiten, het vinden van een weg als pelgrims onderweg. Tot onze grote dankbaarheid is Nijkleaster goed ontvangen in Westerwert, Jorwert, Fryslân en Nederland. De activiteiten worden als positief en inspirerend beoordeeld. We voelen ons soms overspoeld door de ontwikkelingen. Soms kunnen we ons geluk niet op en vragen we ons af of we misschien te maken hebben met

beginnersgeluk? Nu we dit schrijven lijken we niet te maken te hebben met beginnersgeluk alleen. Ook de eerste helft van 2012 is overweldigend geweest en de planning van 2013 - 2014 is overvol, gezien de fase waarin we ons bevinden. Dat noopt ons tot voorzichtigheid en het zoeken van balans. Ook al willen we nog zo graag, niet alles is in deze fase mogelijk. Een jaar geleden hadden we ons niet kunnen voorstellen dat we aanvragen zouden moeten afhouden en doorschuiven naar een volgend jaar. Nu is het de realiteit van Nijkleaster. Er blijkt zowel binnen als buiten de kerk behoefte aan een nieuw klooster. Aan een plek waar je terecht kunt. Aan een huis van gastvrijheid en acceptatie. Aan stilte, bezinning en verbinding. Aan een plek van veiligheid om te werken aan je leven en je geloof. Aan een plek om te helen van de klappen die je hebt opgelopen. Aan een plek van gein en geloof. Aan een plek om stil te worden voor God.

Tenslotte zijn we diep onder de indruk en dankbaar voor de mensen die zo enthousiast meebouwen aan Nijkleaster: de vele vrijwilligers en de bestuursleden; de leden van de kleaster-raad en Gerko Last; de gemeente Westerwert en Missionair Werk, de donateurs, vrienden en het comité van aanbeveling.

ds. Hinne Wagenaar
(juni 2013)

1. Plan Nijkleaster 2012 - 2019
2. Organisatieschema
3. Balans Nijkleaster per 31.12.2012
4. Verlies en winstrekening Nijkleaster 2012
5. Nijkleaster activiteiten 2012
6. Publiciteit 2012